

18.11.2014

Б Р О Ј	11
------------------	----

БИЛТЕН

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЈАГОДИНА**

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

СТОЧАРСТВО

- РЕПРОДУКЦИЈА СВИЊА

- дипл.инж.Драган Јаковљевић

- АФЛАТОКСИНИ

-дипл.инж.Верица Лазаревић

РАТАРСТВО

- СУМПОР У ИСХРАНИ БИЉАКА

- дипл.инж.Миодраг Симић

- УТИЦАЈ АГРОТЕХНИЧКИХ МЕРА НА ПРЕЗИМЉАВАЊЕ

- дипл.инж.Миланка Миладиновић

ПОВРТАРСТВО

-ПРОИЗВОДЊА РЕЗНИЦА РЕНА

- дипл.инж.Драган Мијушковић

- ДЕЗИНФЕКЦИЈА ЗЕМЉИШТА У ЗАШТИЋЕНОМ ПРОСТОРУ

- дипл.инж.Мира Миљковић

ВОЋАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО

- ПРАВИЛА ДОБРЕ РЕЗИДБЕ ВИНОВЕ ЛОЗЕ

- дипл.инж.Дејан Јоцић

- РЕЗИДБА КОШТИЧАВОГ ВОЋА

-дипл.инж.Игор Андрејић

ЗАШТИТА БИЉА

- ЗНАЧАЈ ЈЕСЕЊЕГ ТРЕТИРАЊА ВОЋА

- дипл.инж.Љиљана Јеремић

-ГРИЊЕ У ПОВРЋУ

- дипл.инж.Ружица Ђукић

СТИПС – ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ , ЈАЈА ,МЛЕЧНИХ ПРОИЗВОДА ВОЋА, ПОВРЋА У СРБИЈИ

РЕПРОДУКЦИЈА СВИЊА

Губици прасади за време прашења могу бити врло високи, чак и 75%. Да би прашење прошло са што мање проблема, мора се водити рачуна да се супрасне крмаче пред прашење максимално припреме.

Крмаче треба издвојити у прасилиште најмање 5 до 7 дана пред прашење, а супрасне назимице 14 до 20 дана. На тај начин животиње се природним путем имунизују на бактеријску флору која влада у прасилишту и тако преко колострума пасивним имунитетом штите своју прасад од болести у првим данима живота. Пре улазка у прасилиште крмаче предходно треба окупати умерено топлом водом и детерџентом, а потом премазати средствима против шуге. Још у чекалишту их треба ослободити ендо и екто паразита. Ветеринар или власник фарме несме дозволити да у прасилиште уђу шугаве и паразитима заражене животиње. Пет дана пре и пет дана после прашења крмачама треба смањити количину хране на пола, а на дан прашења потпуно је ускратити и давати само воду. У циљу спречавања појаве затвора у храну се три дана пре и три дана после прашења додаје по 50гр горке соли, као и антибиотици ради превенције ММА синдрома. Прашење је спонтано, природно, а може да буде и индуковано ињекцијама простагладина, што се примењује на идустијским фармама. Пред само прашење крмача је немирна. Ако у прасилишту има сламе, крмача обично прави гнездо, стидница јој је отечена и црвене боје, а из ње се цеди слуз. Појава млека у сисама је поуздан знак да ће прашење уследити за неколико сати и крмачу не треба остављати без надзора. На великим фармама, је по правилу, организовано дежурство 24 сата, а индивидуално фармери дежурају све док прашење не буде завршено.

На индустријским фармама прашење обавља „бабица“ , односно специјално обучен радник(пожељно је да то буде жена). Дужнос овог радника је да прихвати свако прасе, очисти га од слузи, ухвати за задње ноге, тако да из носа и уста исцеди плодову воду, и уваља у специјалан прах ради сушења и спречавања одавање топлоте, да подведе пупак, на око четири прста од трбуха и јодира га, као и да овако обрађено прасе стави у заграду под инфралампу.

Пре пуштања код крмаче бабица покупи постењицу, исече вучје зубе, опере виме благим раствором дезинфицијенса и пусти прасад да сисају. Рад бабице није завршен све док се не увери да је крмача примила своју прасад и да је мирна. Уколико крмача неће да прими своју прасад треба позвати ветеринара који ће дати ињекцију за смирење. На добро организованим фармама бабица је оспособљена и за давање ињекција.

Значај контроле порођаја коју спроводи стручна оператива јесте у служби превенције наталне и неонаталне патологије и губитка прасади која се рађа, те превенција евентуалних поремећаја нормалних токова порођаја, као и здравственог статуса плоткиња које се порађају. Та контрола је неопходна, без обзира на то да ли се порођај дешава дању или ноћу и мора бити присутна од првих знакова порођаја до последњег порођеног прасета, а подразумева контролу тока порођаја, здравственог статуса плоткињакоја се порађа, пружање евентуалних помоћи при отежаном порођају, те обављање најнужније прве помоћи новорођеној прасади, стављање на прво сисање, и то што пре, јер у првим сатима у колоструму се налазе највише концентрације имуноглобулина који у ствари представљају пасиван имунитет, који у првим данима и недељама штити прасад од инфективних и узгојних болести.

Контрола порођаја је посебно значајна на великим фармама и при групном порођају већег броја крмача. С обзиром на чињеницу да се један до два одсто плодkiња отежано порађа и да су потребне одговарајуће интервенције акушерске оперативе, намеће се потреба организовања двадесетчетворочасовне контроле, све док се читава група плоткиња не опраси и пружи помоћ свим јединкама.

Сви они којеи се баве производњом прасади морају схватити да је порођај „жетва“ у свињарству, јер фармер у току године улаже значајна материјална средства у крмачу и не може му бити све једно да ли ће угинуће бити преко 20% или само 3%.

Контролисани порођај плоткиња дан и ноћ уз присуство обученог радника, прва је и основна претпоставка високих производних резултата у производњи свињског меса.

**Саветодавац за сточарство,
дипл. инж Драган Јаковљевић**

АФЛАТОКСИНИ

Афлатоксини су природни микотоксини које производе многе врсте *Aspergillus* гљива, од којих су најзначајније *Aspergillus flavus* и *Aspergillus parasiticus*.

Афлатоксини су отровни и спадају међу најканцерогеније познате супстанце.

Најзначајнији афлатоксини су Б1, Б2, Г1, Г2, М1, М2.

Афлатоксин Б1, који може да се нађе нпр. у намирницама које садрже непрерађене житарице али не може да се нађе у млеку, убраја се у групу канцерогених супстанци.

Афлатоксин М1 (ознака М означава присуство и млеку) спада у групу канцерогених супстанци, доказано је код животиња, те је највероватније канцероген и за људе.

ПРЕЖИВАРИ у свом телу поседују биохемијске одбране против афлатоксина, што значи да они уколико се хране контаминираним храном, врше њихово делимично инактивирање, тако да се у свежем млеку крвава не може наћи опасни и канцерогени Б1, већ његов дериват, знатно мање опасан М1 афлатоксин за који за сада само постоји сумња да је канцероген. Афлатоксини се никад не излучују у потпуности из тела животиња, због чега се неке од ових супстанци могу налазити и у месу које се користи за људску исхрану- у веома малој количини у мишићима („црвеном“ и „белом“ месу) у највећој мери у изнутрицама (унутрашњим органима), а пре свега у јетри (црној цигерици).

М1 афлатоксин се не разграђује пастеризацијом нити процесима који се примењују у циљу смањивања садржаја масноћа у млеку, што значи да се може наћи у свежем, пастеризованом и дуготрајном млеку. Други процеси за прераду млека (тј. ферментација) којима се добијају млечне прерађевине разграђују афлатоксине или везују њихове молекуле у виду неутралних, протеинских комплекса, тако да се они по правилу не могу наћи у активном стању у сиру, киселом млеку, јогурту и сродним производима.

дипл. инж Верица Лазаревић

СУМПОР У ИСХРАНИ БИЉАКА

Сумпор спада у ред макрохренљивих конституционалних елемената. Биљкама је приступачан искључиво (једино) у СУЛФАТНОЈ форми. Улога сумпора у биљкама је вишезначна: улази у састав аминокиселина и протеина, ензима, одржава равнотежу ањона и катјона, улази у састав различитих ћелијских чиниоца, има важну ролу (улогу) у већини биохемиских процеса.

Сумпор је потребан у свим фазама вегетације, а његов значај огледа се у:

- Доприниси бољем коришћењу унетог азота.
- Повољно утиче на стварање протеина и квалитет производа.

- Повећава отпорност биљке на заразе и неповољне услове(суша,високе и ниске температуре).

Одређени ниво сумпора је неопходан током целог периода вегетације. У условима мањка сумпора смањује се угадња азота у протеине, а као последица тога повећава се количина непротеинских азотних једињења укључујући и нитрате. При јаком мањку сумпора долази до знатног повећања концентрације нитрата у биљкама што се неповољно одражава на пораст и квалитет.

Биљна врста	Принос т/ха	Изнети сумпор кг/ха
Пшеница	5,4	8
Соја	4	13
Кукуруз	13	17
Луцерка	13	34
Парадајз	67	46
Кромпир	56	25
Купус	34	23

Саватодавац за ратарство
дипл. инж. Миодраг Симић

УТИЦАЈ АГРОТЕХНИЧКИХ МЕРА НА ПРЕЗИМЉАВАЊЕ

На испољавање отпорности биљака стрних жита на ниске температуре и боље презимљавање може се значајно утицати правилним извођењем одређених агротехничких мера. У том смислу велики значај се приписује времену и начину сетве. Сетвом стрних жита у оптималном року обезбеђују се услови за уједначено ницање и добро укоренавање и регулише се хармоничан развој биљака до зиме.

Биљке у наступајући период ниских температуре улазе у доброј кондицији, што им повећава способност презимљавања и обезбеђује да у пролеће несметано наставе раст и развој, за разлику од биљака из касније сетве, које често, услед деловања ниских температуре измрзну, а што се све касније неповољно одражава на принос.

У случају касније сетве, евентуалне последице измрзавања на биљкама стрних жита у пролеће могуће је ублажити такође применом адекватних агротехничких мера. Значајни ефекти се могу остварити ваљањем усева при чему се поново успоставља контакт корена са земљиштем, претходно прекинут услед голомразице.

На неструктурним земљиштима и онима склониим забаривању се најчешће после обилних падавина или отапања снега ствара покорица или се, пак, у њима задржава

сувишна вода, што све, у комбинацији са ниским температурама ваздуха и замрзавањем, увећава опасност од измрзавања, отежава раст и развој биљака и негативно се одражава на принос. Ефикасне мере против оваквих појава су дрљање лаким дрљачама, чиме се разбија покорица и подстиче бокорење и одводњавање одговарајућим каналима, чиме се елиминише могућност пропадања биљака услед измрзавања и гушења.

Избалансирана и адекватна исхрана биљака стрних жита такође је важна са аспекта повећања отпорности према ниским температурама и мразу. Посебно је важно поштовати препоручене дозе хранива и динамику њиховог уношења у земљиште, које се односе пре свега на основне макроелементе.

Превелика количина азота у основном, јесењем ђубрењу може да изазове сувише бујан раст биљака стрних жита, које се слабије кале, постају нежне и лакше страдају у условима ниских температура, а посебно голомразица. Прихрана азотом у пролеће на самом почетку фазе бокорења представља значајан стимуланс биљкама, исцрпљеним ниским температурама, мразом и осталим стресним факторима током зиме, да несметано наставе раст и развиће. Међу хранивима потребним у исхрани биљака стрних жита, са аспекта повећања способности презимљавања значајна је улога фосфора. На недостатак овог елемента стрна жита су посебно осетљива у почетним фазама раста и развића и последице тога се касније тешко могу ублажити. Ту се пре свега мисли на улогу фосфора у процесу каљења и повећању отпорности биљака на ниске температуре и мраз, јер он утиче на метаболизам азота, дисање, фотосинтезу и укупан промет енергије и вододржећу способност протоплазме. Калијум такође има важну улогу у промету енергије и материја у биљкама, посебно синтези угљених хидрата, који су од значаја за повећање способности презимљавања и регулисању водног режима биљака.

Основни предуслов успешне и економски оправдане производње стрних жита јесте употреба декларисаног семена, адекватно припремљеног за сетву. Дорада и припрема семена за сетву подразумева примену одређених механичких, физичких, хемијских и, по потреби, биолошких поступака на семену након вршидбе. Тако припремљено и дорађено семе у сетви, уз правилно извођење свих предвиђених агротехничких мера, предуслов је равномерног ницања и оптималног склопа здравих и напредних биљака, толерантних на различите стресне факторе гајења, а тако и ниске температуре и мраз, што све води постизању економски оправданих количина зрна које дају стрна жита, одговарајућег технолошког квалитета.

Саветодавац за ратарство
дипл. инж. Миланка Миладиновић

ПРОИЗВОДЊА РЕЗНИЦА РЕНА

Дељењем подземног стабла („корена“) добија се садни материјал. За резнице се користе једногодишњи изданци. Најквалитетније су резнице из нижих делова изданка. Припрема резнице обавља се у периоду мировања, јер се оне из вегетативног периода слабије укоренењују и чешће цветају. За једногодишњу производњу оптимална дебљина резнице је око 1 цм (дебље резнице су неекономичне). Када се саде танке резнице рен мора да се гаји као двогодишњи усев. Највећи принос дају резнице дужине 25-30 цм, јер дају добар подземни изданак, а бочни изданци се образују у доњем делу и у време убирања погодни су као садни материјал. Сувише дуге резнице дају дуге изданке, који се при вађењу кидају и закоровљују њиву.

Оптимална дужина резница зависи од земљишта и начина гајења. За лака земљишта оптимум је 20-25 цм, за тежа 15-20 цм; за механизовану садњу 12-15 цм, а за ручну садњу у башти и до 30-40 цм. За једногодишњу производњу могу да се користе кратке резнице (1-3 цм), с тим да имају 1-2 пупољка. То омогућује, на крају вегетације, добијање две нове резнице дужине 16-18 цм. За брзо умножавање резница примењује се форсирање стандардних резница дужине око 10 цм или вршни делови изданака са по 2 пупољка, дужине око 5 цм.

Резнице се на око две седмице пред садњу уносе у просторије на 15 степени и слажу уз међуслој песка, струготине. Врло брзо настаје прорастање. За производњу квалитетних резница најбоља је садња на гредице у плитку бразду (три реда са растојањем 30-35 цм и у реду 20-25 цм) на дубину 3-5 цм. У току вегетације обавља се 3-4 култивирања и 2-3 окопавања, а у фази 3-4 листа биљке се прихрањују течним органским ђубривом или са 150-200 кг НПК ђубрива. У јесен или у пролеће следеће године биљке се изоравају и обавља се припрема резница. Са резница се грубом тканином скидају средишњи пупољци, остављајући са оба краја вршне пупољке. На горњем делу резнице (на дужини од 1-1,5 цм) развиће се листови, а на доњем делу (на дужини од 2-3 цм) једногодишње подземно стабло („корен“). Чишћењем резница нова подземна стабла су права, равна, иако је принос већи ако се не скидају пупољци.

Најчешће биљка рена даје 3-10 резница, односно 1 ха обезбеђује садни материјал за 3 ха. Најчешће се сади 600-1200 кг резница/ха. Припреми резница, због правилног развоја биљке вршни део се сече равно, а доњи косо. У јесен или зиму припремљене резнице чувају се у трапу са песком до садње или у хладњачама на 0-2 степена, уз високу релативну влажност од 98%.

Саветодавац за повртарство
дипл. инж. Драган Мијушковић

ДЕЗИНФЕКЦИЈА ЗЕМЉИШТА У ЗАШТИЋЕНОМ ПРОСТОРУ

Успешно гајење повртарских усева у заштићеном простору, а посебно у стакленицима, незамисливо је без примене фитосанитарних мера и одржавања ригорозне хигијене ради успешног сузбијања паразита, штеточина и корова. Спровођењем фитосанитарних мера и одржавањем хигијене смањује се и интензитет појаве болести, штеточина и корова, а њиховим систематским спровођењем смањује се и коришћење хемијских препарата пестицида, што је од виталног значаја јер се поврће користи у исхрани у свежем стању.

Дезинфекција земљишта представља једну од најзначајнијих фитосанитарних мера у заштићеном простору. Дезинфекција земљишта се изводи ради уништавања паразита, микроорганизама, инсеката и нематода и семена коровских биљака. Дезинфекција земљишта се обавља применом високе температуре (прегрејана водена пара) или хемијским средствима, најефикаснија је дезинфекција земљишта воденом паром температуре 80-120 степени Целзијусових до дубине земљишта од 30-40 цм.

Пре дезинфекције обрадом се створи мрвичаста структура. Пара се пушта под притиском, најчешће 9-10 часова (док се земљиште на дубину 30 цм загреје преко 70 степени Целзијусових), а затим цирада остаје још 2-3 сата и потом премешта на нову површину.

Хемијска дезинфекција земљишта спроводи се пестицидима са фумигантним или контактним дејством.Примењују се на 3-5 недеље пре сетве.Дезинфекција земљишта се обавља уношењем препарата у површински слој земље (на дубину од 10-25 цм).Земља мора бити добро уситњена и умерено влажна ,јер се ови пестициди у влажној средини претварају у гас и делују паром која се шири у земљишту.Одмах после примене потребно је покрити површину земљишта ПВЦ фолијом или се оно залива да би се добило компактно земљиште и створила покорица.

То спречава испаравање гаса.Ови пестициди делују најбоље када је температура земљишта између 10 и 25 степени Целзијусових,док на нижим и вишим температурама њихова ефикасност опада.Након 7-10 дана скидају се покривачи (пластичне фолије) а земља се добро исфрезује (прекопа) да би се омогућило испаравање препарата,односно ослобађање гасова и остатака препарата из земљишта.Тек након 10-15 дана може се приступити сетви или расађивању .Уколико у земљишту остану и најмањи трагови препарата може доћи до значајног фитотоксичног дејства на посејане биљке.Због тога је потребно непосредно пре садње обавити тест са салатом (сетва салате која је најосетљивија и брзо страда од остатака препарата).

За дезинфекцију треба користити следеће препарате:басамид-гранулат и жувапин.Често се користе и пестициди са контактним дејством.То су фунгициди који се користе у дане пре сетве.Услов за њихово ефикасно дејство је да честице пестицида буду равномерно помешане са земљом.У ту сврху земља мора бити веома уситњена.Овим фунгицидима не могу се сузбити све врсте паразита у земљишту.

Ради уништавања инсектицидног материјала који се могу задржати на конструкцији и инсталацијама,потребо је обавити дезинфекцију.Најчешће се узима 2% раствор формалина.Након третирања потребно је веома добро проветрити објекат да не би дошло до задржавања пара формалина.Формалин је отрован за људе и делује надражујуће на очи.

Дезинфекција алата и прибора који се користе обавља се помоћу 2% раствора формалина или 10% раствора натријум хидроксида.

Пре свих ових мера потребно је уклонити жетвене остатке из заштићеног простора.

Саветодавац за повртарство
дипл. инж Мира Миљковић

ПРАВИЛА ДОБРЕ РЕЗИДБЕ ВИНОВЕ ЛОЗЕ

Приликом орезивања винограда треба се придржавати следећих правила у циљу што квалитетније примене ове мере:

- Пре резидбе чокоте треба детаљно прегледати и проценити степен измрзавања. То се може урадити прављењем попречних пресека преко окаца и посматрања ткива под лупом или микроскопом.
- Број и дужину лукова и кондира које треба оставити треба прилагодити сорти која се орезује, узгојном облику, родности и планираном приносу. Примера ради, „Смедеревка“, „Кардинал“, „Мускат хамбург“ и „Вранац“ развијају најроднија окца на трећем, четвртном или петом окцу од основе ластара.
- На чокоту се остављају само лукови који се савијају наниже и везују за жицу.
- Приликом мешовите резидбе уклањају се прошлогодишњи лукови до основе. Први ластар на кондиру се орезује на кондир, а други ластар на прошлогодишњем кондиру на лук.

- На чокоту треба правити што мање пресеке јер сувише велике ране тешко или уопште не зарашћују.
- Пресеци треба да буду коси да би вода отицала приликом сузења.
- Макате којима се реже морају бити оштре, чисте, подесне за руковање, а опруга увек подмазана.
- На чокоту се ретко остављају јаловаци, а ластари из суочица само ако су достигли пораст и дебљину основних ластара.
- Неразвијене и такне ластаре треба потпуно уклонити или орезати на једно окце, да би се на тим местима развили јачи родни ластари за наредну годину.

Саветодавац за воћарство и виноградарство
дипл. инж. Дејан Јоцић

РЕЗИДБА КОШТИЧАВОГ ВОЋА

Резидба шљиве

Сорте шљива се режу у зависности од вегетативног раста и родних гранчица на којима претежно рађају. На дугим леторастима претежно рађају **америчке и јапанске сорте**, а такође и наше сорте **чачанска родна** и **ваљевка**. Виталност родног дрвета у нижим деловима круне код ових сорти се одржава превођењем примарних и секундарних грана на нижу бочну грану или родну гранчицу. Код сорти које рађају претежно на кратком родном дрвету (**италијанка, ренклоде, стенлеј**) неорезана стабла се брзо исцрпљују а поједине родне гранчице суше. Код њих остављају се двогодишње гранчице са једногодишњим леторастом, где се из вегетативних пупољака на двогодишњој гранчици и новом леторасту образују нове мајске китице. Уколико се оваква резидба не врши сваке године може се дестити да воћке једне године прероде, а друге да слабије роде, тј да алтернативно рађају. Код нерезаних стабала сорти шљива које образују затворену круну, са усправним растом скелетних грана (**пожегача и већина европских сорти**), род се премешта на периферију круне и такве гране се савијају под теретом рода, а на прегибима избијају водопије. Код ових сорти је неопходно сваке године оставити једногодишње гране, дужине 30 – 40 центиметара, како би се на њима у току године образовале кратке родне гране. Просветљавање круне се постиже скраћивањем скелетних и полускелетних грана на једну бочну грану и летораст уз обавезну изолацију врхова тј. проређивања летораста при врху грана.

Резидба вишње

Код сорти вишања, које претежно рађају на једногодишњим дугим леторастима, дуже гранчице од 50 центиметара носе са стране и вегетативне и генеративне пупољке који су ретко распоређени на њој, летораста мањи од 30 центиметара носе са стране само

цветне пупољке а умерено развијени летораст дужине 35 – 50 центиметара носе са стране генеративне пупољке који су чешће распоређени и на врху вегетативни пупољак. Најквалитетнији род доносе умерено бујни летораст. Мада се вишња као воћна врста веома ретко реже детаљно, осим што се избацују поломљене и суве гране, у савременим интензивним засадима за постизање високих приноса неопходна је редовна резидба. Одржавање виталности родног дрвета у доњем делу круне се постиже скраћивањем примарних грана на нижу, умерено бујну грану или родни летораст. Сорте вишње усправних грана претежно рађају на мајским китицама. Сорте вишње као што су облачинска, неки типови мараске, келерис – 16 род носе како на једногодишњем родном дрвету тако и на кратком родном дрвету. Ове сорте образују велики број родних гранчица на свим деловима примарних и секундарних грана. Резидбом треба смањити претерану родност и остављати што већи број умерено бујних летораста који дају најквалитетније плодове, али потенцирати и кратко родно дрво које даје такође значајније приносе.

Резидба брескве

Уколико се бресква не би резала, животни век брескве био би изузетно кратак, а род би се сваке године премештао ка спољним деловима круне. Резидба брескве се у нашим крајевима изводи непосредно пре почетка цветања брескве, а резидба у фебруару може знатно да умањи принос. Уколико је вршни раст слаб, скелетне гране се преводe на бочни летораст. Ако није било измрзавања, за род се остављају мешовите родне гранчице, умерено бујне, дужине до 50 центиметара, добро здрављене и са доста цветних пупољака. Најбоље је мешовите гранчице остављати на својогодишњој грани или на старијим гранама, ако су добро осветљене. Мајске китице, цветне гранчице и превремене гранчице остављају се само у случају ако је било зимског измрзавања пупољака и када сорте имају осетљиве пупољке на ниске зимске температуре.

Резидба кајсије

Међу стручњацима и произвођачима често су подељена мишљења да ли кајсију резати или не. Количина одбачених грана приликом резидбе кајсије не би требала да буде преко 15%. Циљ овакве резидбе кајсије јесте подмлађивање родне површине круне и просветљавање круне. Осим зимске резидбе резидба се код кајсије препоручује још у два наврата. Летња резидба се код кајсије изводи крајем маја или у првој декади јуна, што зависи од кретања вегетације у тој години., климатских прилика, сорте и подлоге. Овом летњом резидбом добија се већи број цветних пупољака у круни, њихова већа отпорност на ниске температуре у току зиме и одлагање фенофаза цветања за 3 – 7 дана. Трећа резидба кајсије (тзв. резидба после бербе) изводи се обично у другој половини јула и првој половини августа.

Треба напоменути да после сваке резидбе треба извршити заштиту како би се спречиле инфекције на резидбом створеним ранама.

Дипл. инж Игор Андрејић

ЗНАЧАЈ ЈЕСЕЊЕГ ТРЕТИРАЊА ВОЋА

Проузроковачи многих економских значајних болести презимљавају у пупољцима, ракуранама, трулим органима (опалом лишћу, мумифицираним плодовима), у пукотинама коре, у зараженим гранчицама. После бербе воћа потребно је применити непестицидне мере у воћњацима: сакупити опало лишће, мумифициране плодове из крошње и са земље, уклонити суве, полумљене гране. Уклоњене биљне делове изнети из воћњака и спалити. На овај начин се смањује популација патогена. Ако има заражених стабала вишње од жилогриза потребно је таква стабла извадити, изнети из воћњака и обавезно спалити. У рупе где су извађена стабла потребно је ставити неки од земљишних инсектицида: Gamit, Galition, Forse, Goldor Bait.

После извршених непестицидних мера потребно је обавити јесење третирање воћа. Третирање воћа после бербе се обавља због смањења инфекционог потенцијала проузроковача болести:

На коштичавим воћним врстама :

- *Taphrina deformans* - проузроковач коврцавости листа брескве
- *Monilia spp.* - проузроковач сушења цветова гранчица коштичавог воћа
- *Clasterosporium carpophyllum (Stigmina carpophyla)* проузроковач шупљикавости лишћа и краставости кајсије
- *Pseudomonas mors prunorum* - рак коштичавог воћа

На јабучастим воћним врстама:

- *Erwinia amylovora* - проузроковач бактериозне палежи
- *V. pyrina* - проузроковач чађаве краставости крушке
- *Nectia galligena* - проузроковач рака рана на воћкама

Јесење третирање треба обавити када опадне више од две трећине листа, да би се заштитили ожилци који настају при опадању лишћа и да се онемогући продор патогена током јесени и благих зимских месеци.

За третирање се користе фунгициди на бази а.м. бакар :

- Bakar oksihlorid -50 -1,5%
- Cuproxat -0,5-0,6%
- Bakrocid S 50; Bakarni kreč-50, Kupragrin -0,75%
- Nordox 75 WG -0,2%

Пре третирања прочитати упутство за употребу и придржавати се дозвољених концентрација. Квалитет третирања треба да буде добар, свака гранчица мора да буде добро истретирана да би препарат допр до сваке пукотине, да воћке буду добро окупане. Третирање обавити по мирном времену када су температуре преко 10 степени.

Саветодавац за заштиту биља
дипл. инж. Љиљана Јеремић

ГРИЊЕ У ПОВРЋУ

У стакленицима и пластеницима гриње нападају сво гајено поврће, а посебно су осетљиви парадајз и краставац, док на отвореном, лубеница и пасуљ. Код гајења поврћа у заштићеном простору најчешће се срећу три врсте гриња: – обични паучинар (*Tetranychus urticae*), атлански прегалъ (*Tetranychus atlanticus*) и рђаста гриња (*Vasates lycopersici*).

Животни циклус: Гриње се сакупљају у колоније на заклоњеним местима у заштићеном простору где презимљавају као и на биљним остацима како гајених тако и коровских биљака. Са порастом температуре прелазе на земљиште где почињу са исхраном и полагањем јаја. Развиће ових штеточина траје две недеље, тако да се у току године развије велики број генерација које се и преклапају.

Симптоми Гриње сишу сокове, оштећују ћелије, јављају се белих тачкица које се спајају, лист жути и суши се. На наличју нападнутог листа гриње испредају паучину. Рђаста гриња напада парадајз, нападнути делови биљке добијају рђасту боју, док се на плодовима јављају пукотине и бразготине.

Сузбијање: Обично се саветује употреба инсекто акарицида на бази бифенитрина (**Talstar, Fobos EC**) као и средствима на бази абамектина (*Vertimec 018 EC Абастате*), или на бази феназаквина (**Demitan 200-SC**) Сузбијање се изводи у оквиру мера сузбијања других штеточина (лептирасте, биљне ваши, минери),

Биолошке мере. У ове мере спадају употреба биопестицида и биолошких агенаса који су предатори, паразити и паразитоиди гриња. Прскање треба да буде што боље изведено, а то се постиже пумпама високог притиска, које стварају финије капљице и уз утрошак великих количина воде. Потребно је да се , биљка добро окупа, како би препарат допро и са наличја листа где је и штетни инсект.

Саветодавац за заштиту биља
Дипл. инж. Ружица Ђукић

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 3.-9.11.2014. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena - Srbija		
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Prot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Dviske	sve težine	sve rase	220	150	170	170	170														170
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	250	240	270	230	270	300	280						250					
Jarad	sve težine	sve rase		170*	180	230	210	210							220						210
Junad	<=300kg	SM	240																		
Junad	350-480kg	sve rase				220	240														
Junad	>480kg	sve rase	230												230						230
Koze	sve težine	sve rase	120	110		150	170	140													
Krave za klanje	sve težine	HF																			
Krave za klanje	sve težine	SM			140	150	150	150							150						150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	160	120	100	140	150	140	185	150					120						150
Ovca	sve težine	sve rase	160	120	100	110	130	140	120	180	150										120
Prasad	16-25kg	sve rase	230	200	230	180	220	230	260	230	200	230			250	230					230
Prasad	<=15kg	sve rase	240	200		240	270	240	210	240					260	280					240
Telad	80-160kg	HF	350																		
Telad	80-160kg	SM	480			440	350	390													
Tovljenici	80-120kg	sve rase	180	200	190	210	170	190	180	200	180				180	170					180
Tovljenici	>120kg	sve rase	170	180	170	150	180	150	190	170	170				160						170
Šilježad	sve težine	sve rase	220	150	230	200															

Stočne pijace u Požarevcu nisu radile po nalogu veterinarske inspekcije zbog bolesti plavog jezika

**Cene jaja, pilećeg mesa i mlečnih proizvoda - zelene pijace
u Srbiji za period 3.- 9.11.2014. godine**

Naziv proizvoda	Jedinica mere	CENTRALNA SRBIJA																VOJVODINA						Dominantna cena- Srbija
		Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin				
Jaja (A)	komad	15	16	12	13	13	14	14	14	13	15	15	13	9			14					14		
Jaja (B)	komad	14	15	10	12	12	13	13	13	12	14	13	12	10			13					13	13	
Jaja (C)	komad	13	14	8	10	11	12	12	12	11	13	11	11	11			12					11	11	
Jaja (S)	komad	16	17	13	13	14	15	15	15	14	16	17	14	12			15					15	15	
Piletina (sve rase)	kg	250		370	310		280				250	230	290			280					280	280		
Beli sir (masni)	kg	400	400	500	300				360	600	400	380	300	420			500					550		
Beli sir (polumasni)	kg	300	300	350	210	300	300	330			350	320	300			350					400	300		
Kajmak	kg	800	800	600	700	600	600	700			800	750			700									

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 3.- 9.11.2014. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA											VOJVODINA					DOMIŠTINE CENE					
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	150	150	120	160	130	160	120	150	150	140	140	200	160	150	120	140	120	140	140	150	150	120
Grejfrut (Grapefruit)	180	150	200	190	150	100			150				180	150	150	160	150	150	150	150	150	150
Grožđe belo-ostalo (Grape white-other)	200	200	200	110	150	120	150	200	80	500			90	200	110	120	150	150	200	200	200	200
Grožđe crno-ostalo (Grape black-other)	150	150	120		130	120	130	150	200	120	500		120	150	110	120	150	150	150	150	150	120
Jabuka-Ajđared (Apples- Idared)	60	60	40	50	50	50	60	40	50	70			60	80	50	60	80	50	60	60	50	60
Jabuka-Z. delišes (Apples- G.delishes)	60	80	50	80	50	60	60	100	50	60	70		90	100	50	100	50	50	50	50	60	50
Jabuka-G.Smit (Apples- G.Smith)	70	70		60	50	60				90			100	80						70	70	
Jabuka-ostala (Apples-other)	80	80	50	50	80	40	50	50	50				80		80			50		50	50	
Kruška (Pear)	150	120	100	80	120	130	200	160	120							100	100	100	120	120	120	100
Limun (Lemon)	200	180		190	200	180	160	150	200	170	150	200	180	160	140	150	200	150	200	200	200	200
Mandarina (Tangerine)	100	80		100	100	90	100	120	95	120	100		100	100	120	100	80	100	80	100	100	100
Nar (Pomegranate)	250	170	200		200	200	200	200	180				200	180						200	200	
Orah (Walnut)	1100	1200	1000	750	1000	1100	900	900	1000	1000	950		1000	1000	800	750	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Pomoranča (Orange)	150	140		90	100	180	130	150	180	120	150		150	150	120	130	140	140	140	150	150	150

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 3.-9.11.2014. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA						DOMINANTNE CENE					
	Beograd	Kolnik	Beograd	Starija	Čačak	Kragjevac	Kraljevo	Lomča	Niš	Pirot	Podjevac	Smerevo	Vranje	Zajcar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrova	Sabotca	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Brokoli (Broccoli)	300	250					200	130	150	180					250	150						100	250	
Cvekla (Red beet)	60	60	80	50	50	50	50	50	50	60	50	60	50	60	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Karfiol (Cauliflower)	200	180	120	90	200	100	70	100	120	100	120	100	120	90	90	150	60	60	60	60	150	120	120	150
Kraštavac-kornišon (Cucumber pickles)	120						140	50	60	80				120								120	120	
Kraštavac-saladni (Cucumber for salad)	100	100	80	80	60	90	100	80	60	80	60	70	100	100	130	80						100	100	
Krompir (Potato)	70	70	50	70	50	45	50	50	50	40	60	40	60	40	40	50	40	40	40	40	40	50	50	40
Kupus (Cabbage)	50	30	30	20	30	30	30	20	30	25	25	40	40	40	40	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Luk-beli (Garlic)	300	400	300	400	250	300	300	300	350	250	300	400	400	400	200	300	230	200	300	300	200	300	300	200
Luk-crni (Onion)	70	70	50	40	60	50	50	40	60	50	40	60	40	60	40	40	50	40	40	40	40	40	50	40
Paprika-babura (Pepper-babura)	150	150					100	100	80	130	80	140	80	140	80	120						150	150	
Paprika-ostala (Pepper-other)	150	150	70	80			100	50			70	120	70	120	130						150	150		
Paprika-šilja (Pepper-šilja)	120	130	80	100	120	80	80	130	100	70												80	80	
Paradajz (Tomato)	120	120	80	100	120	90	100	120	100	80	100	100	80	100	150	120						120	120	
Pasulj-beli (Beans white)	380	350	250	350	500	300	320	330	350	300	350	350	300	350	200	300	230	200	300	300	200	300	300	200
Patlidžan (Eggplant)	200	200	70	80	60	70	70	60	50	100	60	100	60	100	220	80						70	70	
Praziluk (Leek)	80	70	80	100	100	70	80	90	100	100	60	100	60	100	250	80						100	100	100
Spanać (Spinach)	100	100					100	150	80	100	120				150	150						100	100	150
Tikvice (Zucchini)	200	200					100	70	80	90	50				170	180						200	200	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	50					30	40	30	40	40	50	30	40	45	50						40	40	
Sargarepa (Carrot)	80	70	80	70	60	60	70	60	60	70	60	60	60	60	80	60						60	60	60